

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 242 «Туризм»
за освітньою програмою «Туризм»

на тему: «ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО
ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»

Виконавець

студент 4 курсу 10 групи ЦЗФН

Свистун Кирило Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Давиденко Ірина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Туризм останніми роками становить не лише основу соціально-економічних змін держави, але й стає привабливим варіантом її економічного розвитку. Щорічне зростання туристичних потоків забезпечує розвиток економіки, а світові тенденції вказують на зростання його ролі на як національному, так і світовому рівнях.

Оскільки туристична сфера є важливим фактором розвитку країни, то необхідність розвитку стійкого туризму також стала основною занепокоєння. Намагання прискорити розвиток туристичної сфери та перетворити її у високоефективну сферу економіки, що здатна швидко інтегруватися до світових процесів, неминуче призводить і до негативних наслідків. Причинами цього можна вважати нерівномірний розподіл туристів у місцях атракцій, що спричинює перевантаження одних територій та зменшення чисельності у інших.

Отже, розвиток туризму, особливо масового, окрім позитивного впливу має ряд негативних наслідків, які можна подолати шляхом раціонального використання як природних, так і культурних, соціальних, економічних ресурсів. Необхідність формування екологічної, соціальної та економічної свідомості як у туристів, так і в усіх зацікавлених у туристичній діяльності суб'єктів мають стати базовими вимогами щодо практичної організації туризму. Тобто актуальність запровадження принципів сталого розвитку не викликає сумнівів, а використання кращих європейських практик дозволить не лише впровадити позитивні приклади, але й уникнути можливих негативних наслідків та проблем.

Основна ідея екологічного туризму – це перш за все турбота про навколишнє природне середовище, яку використовують в туристичних цілях в поєднанні з вихованням любові до природи, затвердженням важливості її захисту і є відмітною рисою екологічного туризму. Ця ідея отримує конкретне втілення, зокрема, через те, що екологічний туризм покликаний: 1) постійно, систематично і цілеспрямовано культивувати повагу до

навколишнього середовища; 2) гармонізувати відносини між екологією, суспільством і економікою; 3) орієнтувати туристичні організації на збереження і примноження споживчої вартості природного середовища за рахунок виділення частини туристичних доходів та вирішення пов'язаних з цим завдань; 4) підкоряти короточасні інтереси отримання прибутку від туризму довгостроковим інтересам збереження природи для майбутніх поколінь, а також для подальшого розвитку туризму; 5) формувати у туристів почуття особистої відповідальності за стан природи і її майбутнє, стверджуючи в як свідомості приналежність до неї як її органічної частини.

Проте, не дивлячись на велику кількість наукових праць та різноманітності вчених думок та поглядів, на сьогоднішній день в науковому середовищі відсутнє комплексне та вичерпне дослідження сутності та значення екологічного туризму як сталого розвитку туризму на території України; відсутні дослідження природно-ресурсного потенціалу держави, як необхідного плацдарму для розвитку екологічного туризму.

Мета дослідження – оцінка ролі і місця екологічного туризму в розвитку туристичної галузі України.

Відповідно до мети маємо виконати наступні **завдання**:

- визначити сутність терміну «екологічний туризм»;
- визначити організаційні аспекти здійснення екотуристичної діяльності;
- розглянути зарубіжний досвід розвитку екологічного туризму;
- здійснити оцінку природно-ресурсного потенціалу України для розвитку екотуризму;
- проаналізувати кон'юнктуру туристичного ринку в Україні;
- проаналізувати показники розвитку туристичної галузі в частині надання послуг екотуризму;
- визначити пріоритетні напрями розвитку екотуризму в Україні;
- розробити та обґрунтувати екологічний тур.

Об'єкт дослідження – процес розвитку екологічного туризму в Україні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних аспектів розвитку економічних відносин, що виникають в процесі здійснення екотуристичної діяльності.

У процесі дослідження були використані наступні методи:

- спостереження та порівняння;
- опитування та анкетування;
- аналогії;
- аналізу та синтезу;
- статистичного аналізу, групування та узагальнення даних;
- експертний.

Інформаційну базу дослідження складають закони України, які регламентують правила здійснення туристичної діяльності на природно-заповідних територіях та регламентують діяльності підприємств туристичного господарства; основні положення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених в рамках досліджуваного профілю; статистичні дані Державної служби статистики України; матеріали наукових конференцій, періодичних видань та мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки, рекомендації і пропозиції можуть бути використані для розробки та реалізації конкретних заходів, спрямованих на оцінювання потенціалу розвитку екологічного туризму в Україні та розробки екологічних турів та маршрутів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, 8 підрозділів, висновку, списку використаних джерел (69 найменувань). Загальний обсяг роботи складає 82 сторінки.

ВИСНОВКИ

Зазначимо, що нам вдалося досягти мети, поставленої на початку дослідження. Тому варто підвести наступні висновки.

Екотуризм – це туристична діяльність, метою якої є пізнання особливостей малозмінених природних і традиційних культурних ландшафтів за умови збереження ландшафтного різноманіття. На території України достатньо сприятливі умови та ресурси для розвитку екотуризму, але, щоб він став пріоритетним напрямом національного туризму, основою його розвитку має бути розробка спеціальної державної, регіональних та місцевих програм з розвитку екотуризму, а також свідоме ставлення кожного з нас до довкілля.

Аналіз основних чинників розвитку екологічного туризму, туроператорів, екотуристичних ресурсів України дає можливість зробити висновок, що перспективи здійснення екотуристичної діяльності в області виглядають потенційно сприятливими. Територіально екологічний туризм повинен розвиватися через багатофункціональні екотуристські центри. Екологічний туризм має незаперечний соціально-економічний зміст, який проявляється у наступному: виробництві і реалізації специфічного екотуристського продукту, який є комплексом екомістких та екозначущих продуктів, товарів і послуг переважно інтелектуально-освітнього та рекреаційного характеру; сприянні економічному розвитку регіонів через збільшення місцевих доходів, створення нових робочих місць, розвиток галузей, що орієнтовані на виробництво екотуристського продукту; відновленні і зміцненні трудового потенціалу людини, що є головною умовою її продуктивної участі в економічному житті суспільства.

Україна має достатньо проблем пов'язаних з розвитком туризму. Неefективне та нераціональне використання ресурсів, невідповідність туристичної індустрії до міжнародних стандартів, відсутність розвиненої інфраструктури, низька якість обслуговування, відсутність інвестицій та

інформації про готелі, санаторії, тури по країні та послуги, які надаються не на світовому рівні.

В Україні сьогодні розвиток екологічного туризму відбувається не внаслідок продуманої політики регіонального і місцевого планування, а екстенсивно, як стихійний інноваційний продукт ринку.

Здійснений аналіз дає підстави для таких узагальнень. Сильними сторонами для розвитку екологічного туризму такі: відносно чисте та безпечне довкілля; наявність великої кількості річок, озер, лісів; мальовничі ландшафти та унікальні геологічні утворення; багаті флора і фауна; багато історико-культурних пам'яток; значна площа заповідних територій та об'єктів; невелика ціна на проживання та харчування; гостинність населення.

У роботі зазначається, що Одеська область має досить високий потенціал у сфері екологічного туризму. Як один з найцікавіших та пізнавальних маршрутів Одещини, що включає елементи екологічного, сільського, етнічного й екстремального туризму, пропонується маршрут узбережжям Чорного моря від курорту Сергіївка до села Приморське (Кілійського району) під назвою «Заповідне узбережжя Одещини». Пропонований екологічний маршрут розрахований на 6 днів. Вартість туру на одну людину становить 1985 грн. За проведеними підрахунками, розмір маржинального доходу туристичного оператора на одного туриста складатиме 492,55 грн. Враховуючи, що на ринку екологічні маршрути майже не представлені, ми вважаємо, що запропонований тур буде затребуваним та конкурентоспроможним.

АНОТАЦІЯ

Свистун Кирило Сергійович. «ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 242 «Туризм». Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, 8 підрозділів, висновку, списку використаних джерел (69 найменувань). Загальний обсяг роботи складає 82 сторінки.

Об'єкт дослідження – процес розвитку екологічного туризму в Україні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних аспектів розвитку економічних відносин, що виникають в процесі здійснення екотуристичної діяльності.

Мета дослідження – оцінка ролі і місця екологічного туризму в розвитку туристичної галузі України.

Інформаційну базу дослідження складають закони України, які регламентують правила здійснення туристичної діяльності на природно-заповідних територіях та регламентують діяльності підприємств туристичного господарства; основні положення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених в рамках досліджуваного профілю; статистичні дані Державної служби статистики України; матеріали наукових конференцій, періодичних видань та мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки, рекомендації і пропозиції можуть бути використані для розробки та реалізації конкретних заходів, спрямованих на оцінювання потенціалу розвитку екологічного туризму в Україні та розробки екологічних турів та маршрутів.

Svistun Kirill Sergeevich. "ORGANIZATIONAL BASES FOR THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM IN UKRAINE"

Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in specialty 242 "Tourism". Odessa National University of Economics. - Odessa, 2019.

The work consists of an introduction, 3 chapters, 8 divisions, a conclusion, a list of used sources (69 titles). The total volume of work is 82 pages.

Object of research - the process of development of ecological tourism in Ukraine.

Subject of research - a set of theoretical and practical aspects of the development of economic relations that arise in the process of ecotourism.

The purpose of the study is to assess the role and place of ecological tourism in the development of the tourism industry in Ukraine.

The information base of the study consists of the laws of Ukraine, which regulate the rules of tourism activity in the nature-protected territories and regulate the activities of enterprises of the tourism industry; the main provisions of scientific works of domestic and foreign scientists within the studied profile; statistics of the State Statistics Service of Ukraine; materials of scientific conferences, periodicals and the Internet.

The practical significance of the results obtained is that conclusions, recommendations and proposals can be used to develop and implement specific measures aimed at assessing the potential of the development of environmental tourism in Ukraine and the development of environmental tours and routes.